

Sygn. akt I Ca 222/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 października 2013 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Aleksandra Ratkowska

Sędziowie: SO Dorota Twardowska

SO Teresa Zawistowska /spr./

Protokolant: st. sekr. sąd. Danuta Gołębiewska

po rozpoznaniu w dniu 2 października 2013 r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa A. M.

przeciwko Towarzystwu (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Iławie VI Zamiejscowego Wydziału Cywilnego z siedzibą w (...)

z dnia 9 kwietnia 2013 r., sygn. akt VI C 64/13

1. zmienia zaskarżony wyrok :

a/ w części oddalającej powództwo (punkt 1) i zasądza od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki A. M. kwotę 10.000 zł (dziesięć tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami od dnia 23 października 2012 r.;

b/ w części rozstrzygającej o kosztach procesu (punkt 2) i odstępuje od obciążania powódki kosztami procesu;

c/ dodaje punkt 3 (trzeci) i nakazuje ściągnąć od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Iławie kwotę 467,31zł (czteryście sześćdziesiąt siedem złotych trzydzieści jeden groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, odstępując od obciążania powódki kosztami sądowymi;

2. oddala apelację w pozostałym zakresie;

3. odstępuje od obciążania powódki kosztami procesu i kosztami sądowymi za drugą instancję;

4. nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Iławie kwotę 500 zł (pięćset złotych) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych za drugą instancję.

Sygn. akt I Ca 222/13

UZASADNIENIE

Powódka A. M. złożyła przeciwko pozwanemu (...) S.A w W. (które następnie zmieniło nazwę na Towarzystwo (...) SA w W.), pozew o zapłatę kwoty 30 000 zł tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 8 października 2012 roku do dnia zapłaty. W uzasadnieniu wskazała, że żąda zadośćuczynienia za krzywdę doznaną wskutek wypadku komunikacyjnego, do którego doszło w dniu 25 lipca 2011 roku. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany ubezpieczyciel wypłacił jej kwotę 9.000 zł, jednakże kwota ta jest nieadekwatna do doznanej przez nią krzywdy. Powódka zakwestionowała trwały uszczerbek na zdrowiu określony przez ubezpieczyciela w wysokości 9 %.

Pozwany Towarzystwo (...) SA w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa według norm przepisanych. W uzasadnieniu zakwestionował żądanie powódki w całości, uznając je za wygórowane. Nadto zakwestionował termin, od kiedy powódka żąda odsetek, wskazując, że winien on być liczony od dnia wydania wyroku.

Wyrokiem z dnia 9 kwietnia 2013 r. Sąd Rejonowy w Iławie VI Zamiejscowy Wydział Cywilny z siedzibą w (...) powództwo oddalił i zasądził od powódki na rzecz pozwanego kwotę 1.208,50 zł tytułem zwrotu połowy kosztów procesu, w pozostałym zakresie odstępując od obciążania nimi powódki.

Rozstrzygnięcie było wynikiem następujących ustaleń i wynikających z nich wniosków prawnych:

W dniu 25 lipca 2011 roku doszło do zderzenia drogowego dwóch pojazdów, gdzie pojazd sprawcy szkody ubezpieczony był z tytułu ubezpieczenia OC u pozwanego. W wyniku przedmiotowego zdarzenia powódka doznała urazu kręgosłupa szyjnego i stanu po stłuczeniu podudzia prawego. Po udzieleniu jej pierwszej pomocy w pogotowiu ratunkowym w B. odesłano ją do domu, nie podawano jej żadnych leków z zaleceniem kontroli w poradni chirurgicznej. Po powrocie do domu u powódki A. M. zaczęły występować dolegliwości w postaci bólów głowy, nudności. Powódka ze względu na stan po skręceniu kręgosłupa szyjnego i przewlekły zespół szyjno-barkowy lewostronny, doznała 5% trwałego uszczerbku na zdrowiu. Stan po stłuczeniu podudzia prawego nie spowodował trwałych uszczerbków na zdrowiu. A. M. jest zdolna do pracy i nie przewiduje się pogorszenia jej stanu miejscowego i ogólnego pod względem ortopedycznym. Nadto w związku z przedmiotowym wypadkiem A. M. doznała tzw. zaburzenia stresowego pourazowego. Z tego tytułu doznała uszczerbku na zdrowiu w wysokości 5%.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że w niniejszej sprawie strony pozostawały w sporze co do wysokości należnego powódce zadośćuczynienia. Powódka żądała zapłaty kwoty łącznej 39.000 zł, zaś pozwany stał na stanowisku, iż dotychczas wypłacone zadośćuczynienie w wysokości 9.000 zł jest adekwatne do rozmiaru doznanej krzywdy.

Przechodząc do analizy zasadności zgłoszonego przez powódkę roszczenia Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że zgodnie z art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c. sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę między innymi w sytuacji uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia.

Zdaniem Sądu Rejonowego w rozpatrywanej sprawie nie ulegało wątpliwości, iż powódka doznała krzywdy w postaci cierpień psychicznych oraz związanych z urazami natury ortopedycznej. Odnosnie zaś cierpień fizycznych związanych z urazami natury neurologicznej uznano, że powódka nie wykazała, jakiego charakteru mogły to być cierpienia.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że przepisy kodeksu nie zawierają żadnych kryteriów jakie należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia pieniężnego. Zasady takie jednak zostały wypracowane w judykaturze. Jak podkreśla się w orzecnictwie Sądu Najwyższego zadośćuczynienie z art. 445 k.c. ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość. Wysokość ta jednak nie może być nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach (wyrok SN z 26 lutego 1962 r. 4 CR 902/61, OSNCP 1963, nr 5, poz. 107). Zasądzenie odszkodowania, a zwłaszcza jego wysokości uzależnione jest od całokształtu ujawnionych okoliczności, w szczególności zaś od trwałości i skutków wypadku lub okresów trwania objawów i ich nasilenia (tak wyrok SN z 30 listopada 1999 r., I CKN 1145/99).

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd pierwszej instancji podzielił stanowisko pozwanego, że przyznana powódce kwota 9.000 zł jest odpowiednia do doznanej przez nią krzywdy, a jednocześnie przedstawia odczuwalną wartość. Uwzględniono, iż cierpienia psychiczne, jakich doznała powódka nie cechowały się na tyle uciążliwością, aby powódka wymagała skomplikowanego leczenia, nie ujawniono u niej również żadnych zmian psychicznych związanych z wypadkiem poza wskazanym w opinii tzw. stresem pourazowym o obrazie depresyjnym. Powódka odbyła na przełomie 2 lat zaledwie 4 wizyty lekarskie, a leki przez nią przyjmowane były typowymi lekami w tego typu urazach. Ponadto jak wynika z opinii pozostałych biegłych opisanych powyżej powódka nie przyjmowała leków przeciwbólowych, dolegliwości bólowe miały prawdopodobnie niewielkie nasilenie, zaś uraz jakiego doznała nie miał dużego natężenia. Sąd pierwszej instancji zauważył też, że biegli w toku niniejszego postępowania łącznie uznali u powódki 10 % uszczerbek na zdrowiu, podczas gdy w postępowaniu likwidacyjnym pozwany uznał 9 % uszczerbku na zdrowiu, a zatem ocena uszczerbku na zdrowiu powódki jest bardzo zbliżona. W świetle tych okoliczności Sąd Rejonowy podzielił argumenty pozwanego i uznał żądanie powódki za niezasadne i wygórowane, podkreślając przy tym w szczególności, iż z opinii biegłego chirurga wynikało, że powódka nie była niezdolna do samodzielnej egzystencji, nie wymagała pomocy ze strony osób trzecich, a proces leczenia psychiatrycznego przebiegał bez komplikacji; nie była również konieczna żadna hospitalizacja. Z tych względów Sąd pierwszej instancji powództwo oddalił. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c.

W apelacji powódka A. M. wniosła o zmianę wyroku i zasądzenie na jej rzecz kwoty 15.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku. Motywując swe stanowisko skarżąca wskazała, że Sąd pierwszej instancji nie uwzględnił w wystarczającym stopniu negatywnego wpływu wypadku na jej sytuację życiową. Nie zgodziła się z twierdzeniem Sądu pierwszej instancji, że „odnośnie cierpień natury neurologicznej(...) nie wykazała, jakiego charakteru mogły to być cierpienia”, a także iż „brak było jakiegokolwiek dokumentacji czy dowodów na okoliczność uznania uszczerbku na zdrowiu natury neurologicznej”. Ustaleniom tym przeczy opinia biegłego w treści, której jako rozpoznanie wpisano „stan po urazie kręgosłupa szyjnego”. Nadto zdaniem powódki, Sąd pierwszej instancji, nie wziął pod uwagę, że przed wypadkiem była ona osobą zdrową. Skarżąca wyjaśniła też, iż po wypadku nie zażywała wprawdzie silnych leków przeciwbólowych, ale wynikało to z faktu, że w tym czasie karmiła dziecko i nie chciała narazić je na komplikacje zdrowotne.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył co następuje:

Apelacja powódki zasługiwała częściowo na uwzględnienie.

Należy podkreślić, że Sąd pierwszej instancji prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe oraz dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych. Ustalenia te Sąd Okręgowy uczynił podstawą własnego rozstrzygnięcia. Również przedstawiona przez Sąd Rejonowy wykładnia art. 445 § 1 k.c. i przyjęte kryteria oceny wysokości należnego powódce zadośćuczynienia są trafne, co uzasadnia pominięcie szerszych rozważań prawnych w tym zakresie. Konieczne jest natomiast odniesienie się do konkretnych okoliczności sprawy.

Sąd Okręgowy nie podzielił bowiem stanowiska Sądu pierwszej instancji, że suma 9 000 zł, która została wypłacona powódce w toku postępowania likwidacyjnego, jest adekwatna do doznanej przez nią krzywdy. Sąd Rejonowy zbyt małą wagę przywiązał do stopnia trwałego uszczerbku, którego doznała powódka wskutek wypadku z dnia 25 lipca 2011 r. Wprawdzie procentowo określony uszczerbek służy jedynie jako pomocniczy środek ustalania rozmiaru odpowiedniego zadośćuczynienia, jednakże w sposób wymowny wskazuje na skalę negatywnych doznań pokrzywdzonej. Przypomnieć trzeba, że trwały uszczerbek na zdrowiu powódki ustalony został w wysokości istotnej, a mianowicie 10% (przy czym: 5% trwałego uszczerbku na zdrowiu dotyczy stwierdzonego stanu po skręceniu kręgosłupa szyjnego i przewlekłego zespołu bólowo szyjno – barkowego, zaś następne 5 % trwałego uszczerbku na zdrowiu dotyczy występujących u powódki zaburzeń stresowo pourazowych). Zdaniem Sądu Okręgowego już ta okoliczność uzasadniała podwyższenie przyznanego na rzecz powódki zadośćuczynienia za krzywdę. Twierdzenie to jest tym bardziej zasadne, gdy uwzględni się, że w toku postępowania likwidacyjnego trwały uszczerbek na zdrowiu został ustalony w wysokości niższej – 9 %.

Ponadto nie można pomijać, że w związku z leczeniem powypadkowym A. M. była rehabilitowana (korzystała z zabiegów fizykoterapii, laserowych i krioterapii), co musiało się wiązać z określonym dyskomfortem. Z relacji świadków A. B. i R. M. wynika, że pomimo przeprowadzonej rehabilitacji powódka nadal odczuwa skutki wypadku z dnia 25 lipca 2011 r. W szczególności ma ona problemy z wykonywaniem cięższych prac domowych, które wcześniej nie sprawiały jej trudności. Co więcej, trwale następstwa wypadku nie pozostały bez wpływu na zdrowie psychiczne powódki, o czym świadczy niekwestionowana opinia biegłego psychiatry J. M.. Przy określaniu rozmiaru krzywdy należało mieć też na uwadze fakt, że A. M. w chwili wypadku miała 34 lata (zatem była osobą stosunkowo młodą) i nie miała większych problemów ze zdrowiem.

Uwzględniając powyższe uznano, że należyta rekompensatą za doznaną przez A. M. krzywdę jest kwota 19 000 zł. Zadośćuczynienie w tej wysokości odpowiada rozmiarowi i intensywności negatywnych doznań powódki spowodowanych wypadkiem, uwzględnia skutki wypadku w jej obecnym życiu i nie prowadzi do nieuzasadnionego wzbogacenia. Kwotę zadośćuczynienia należało pomniejszyć o świadczenie, które wypłacono powódce w toku postępowania likwidacyjnego, tj. o 9 000 zł. Z tych względów Sąd Okręgowy, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok w części oddalającej powództwo (punkt 1) i zasądził od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz powódki A. M. kwotę 10 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 23 października 2012 r.

Orzekając o odsetkach Sąd Okręgowy miał na uwadze, że roszczenie o zadośćuczynienie ma charakter bezterminowy, winno być ono zatem spełnione w terminie wynikającym z wezwania (art. 455 k.c.), przy uwzględnieniu dyspozycji art. 14 Ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124 poz. 1152 ze zm.). Odsetki od kwoty zadośćuczynienia zasądzono od dnia 23 października 2012 r., mając na uwadze, że funkcję wezwania do zapłaty spełniał pozew, który został doręczony pozwanemu w dniu 22 października 2012 r. (k. 41)

Konsekwencją częściowego uwzględnienia apelacji była zmiana rozstrzygnięcia o kosztach procesu i kosztach sądowych za pierwszą instancję. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c. mając na uwadze trudną sytuację finansową powódki oraz charakter roszczenia, z którym wystąpiła w niniejszej sprawie. Natomiast o nieuiszczonych kosztach sądowych rozstrzygnięto na podstawie art. 113 ust. 1 (co do pozwanego) i 113 ust. 4 (co do powódki) ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz. U. z 2010 r., nr 90, poz. 594 ze zm.).

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w części rozstrzygającej o kosztach procesu (punkt 2) i odstąpił od obciążania powódki kosztami procesu oraz dodał punkt 3 i nakazał ściągnąć od pozwanego Towarzystwa (...) Spółki Akcyjnej w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Hławie kwotę 467,31 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych, odstępując od obciążania powódki kosztami sądowymi .

W pozostałym zakresie na podstawie art. 385 k.p.c. apelację powódki oddalono jako bezzasadną. Żądane zadośćuczynienie ponad zasądzoną kwotę 10.000 zł nie znajdowało uzasadnienia w rozmiarze krzywdy, której wyrównania domagała się powódka. W szczególności należało mieć na uwadze, że powódka – pomimo obowiązku wynikającego z art. 6 k.c.- nie wykazała, iż doszło u niej do uszkodzenia obwodowego lub ośrodkowego układu nerwowego (nie wystąpił zatem trwały lub długotrwały uszczerbek na zdrowiu związany z uszkodzeniem lub dysfunkcją układu nerwowego). Powyższe wynika z logicznej, rzetelnej i należytej uzasadnionej opinii biegłego neurologa W. N., której to opinii powódka w toku postępowania sądowego nie kwestionowała.

Nadto Sąd Okręgowy odstąpił od obciążania powódki kosztami procesu i kosztami sądowymi za drugą instancję. Podstawę prawną orzeczenia o kosztach procesu stanowił art. 102 k.p.c., zaś orzeczenia o nieuiszczonych kosztach sądowych – art. 113 ust. 4 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Odnośnie pozwanego o nieuiszczonych kosztach sądowych za drugą instancję orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.